

Год. V.

Број 4.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИЦИ:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић и Сава Петровић.

У Новом Саду у недељу 22. јануара 1895.

**Божићна посланица Његовог Високопреосвештенства Господина Германа
Опачића, Епископа Бачког.**

ГЕРМАН

Божијом Милошћу православни Епископ Новосадско-Бачки, Сомборски, Сегедински и Јегарски.

Божјом клиру и богочестивом народу дијецезе Бачке, прељубазној пастви својој у духу апостолске ме, шаље ердачни поздрав и архијерејски благослов!

„И ево ја сам с вама у све дане до свршетка века.“ — Ко је у тузи, нека се развесели, ко је у страху, нека се не боји, ко је у невољи, нека се нада, и ако је ко остављен — утјешите се, и ако је ко клонуо — избавите се, и ако је ко пао — подиже се, „јер вам се данас роди Спас, који је Христос Господ, у граду Давидову.“

Нас ради и нашег ради спасенија сишао је с неба и зачео се од Духа светог и Дјеве Марије и постао човеком. Постао другом и братом нашим, да би и ми по Њему постали ближи и милији Богу, постао

учитељем нашим, да би знали угодити Богу, постао жртвом нашом, да би задобио за нас милост Божију.

Међу своје дође, и не примише Га; они ради којих дође, гонише га и распеше, да безаконје ликује, и да се понизи љубав и правда, да грех царује и мрак да покрије сунце небесно. Но живот у гробу остао није! Онај, који подиже мртве из гробова, ускрсао је славно и зацарио се за све векове, да свагда буде у помоћи немоћнима, и да суди живим и мртвим по делима њиховим.

У тој свести и вери хришћанској пе-

бројени поклоници Христови испуњују да нас вертеп Његов, свете храмове, појући песме ангелске и приносећи дарове своје: побожна срца, топле молитве, хвале и благодарења. — Блажени сте, који с вером приступисте к Христу, јер сте нашли обећање испуњено у миру душе и задовољењу срца свога. Све што потребујете, даће вам се, јер је с вама Христос Бог. Блажени сте, који тражите Господа, јер ће се дани ваши продужити у вечност, где нема јада ни уздисаја, него је живот бесконачни! Дођите сви, који сте оптерећени, сви који се бринете дођите, овде је Онај, који ће вам тегобе одлакшати. Примите дух Његов, да се зановите новим животом, да се назовете синовима Божијим, да постанете род изабран, народ свет, људи благодати, мира и љубави.

У цркви овој, у којој Христос пребива, рађамо се и ми за живот, којим дише црква ова православна. Она не тражи светскога сјаја ни земаљских блага, не мрзи и не гони никога, и не жели ништа од туђега. Она је покровитељка слободе и науке, васпитатељка хришћанских врлина, она је чиста и света, савршена љубав небесна; подноси зло у трпељивости, прашта увреде и моли се Богу за оне, који јој чине пакости. У тој цркви поникоше велика светила, која ће за сва времена важити као високи узор добродетељног и разумног живота, узвишени примери ревности учитељске и пастирске; поникоше небројени мученици и јунаци ретког пожртвовања и самоодречења за веру у Христа и свето Евангелије. У тој цркви утврђена је вера истинита, а одбачена лаж и обмана, подигнуто највеличанственије богослужење, сачувано учење апостолско, чисто и неизопачено до дана данашњега. Така је црква наша, у тој цркви живићемо и спасавани бићемо до века!

С тога се достојно држите у звању, у које сте позвани, да по речима апостола Павла „будете невини и прави, деца Божија без мане — — да једно мислите, једну љубав имате једнодушни и једномислени — — да се владате као што приличи звању, у које сте позвани, са сваком понизношћу и кротошћу, са трпљењем тр-

пећи један другог у љубави — — да не тражимо лажне славе раздражујући један другог и завидећи један другом. — — Сами себе испитајте јесте ли у вери, сами себе искушајте. — — Не гледајте сваки за своје него и за друге. — — Обуците се дакле као избрани Божији, свети и љубазни, у срдачну милост, доброту, понизност, кротост и трпљење. — — Реч Христова да се богато усели међу вас у свакој премудрости учећи и саветујући сами себе са псалмима духовним у благодати певајући у срцима својима Господу“. — —

Те речи великога апостола нека се испуне у животу вашем тако, да се виде добра дела ваша, и да се прослави отац наш који је на небесима. Мир Божији нека је с вама, дух љубави, дух разума и страха Божијег нека оживи у вама. Тим духом укрепљени бићемо јаки одолевати свакој непогоди, као што је писано: „подићу цркву моју, и врата паклена неће јој одољети,“ и частно испунићемо свету дужност, коју насљедисмо од праотаца наших према милој нашој вери православној. А у живом осећају те заједничке дужности наше нека се обнови старо српско благочестије међу нама и умножи свако добро са вером и љубављу хришћанском, како неби цркве празне биле, ни назаренска заблуда ширила се, ни множина у дивљем браку живила, ни у време частнога поста јавне забаве са игранкама одржавале се, те како би било више праве и истините побожности, више обзира, пажње и уважења према старијима, угледнима и заслужнима, више мира и скромности, пријазности и услужности.

Тако ревнујући за опште добро своје цркве моћи ћемо са више поуздања и наде гледати у будућност, и са већом радошћу дочекивати и прослављати празнике.

А Господ наш Исус Христос, који је сишао с неба не ради праведних него ради грешних, да их подигне и спасе, подиће и спашће и нас, ако у Њега верујемо и по вери живимо.

Приуговорите дакле пут Господњи у молитви и покајању, јер је благ Господ и милост Његова свагда је и до века!

У то име поздрављамо Вам данашњи

WWW.UNI.BG.FS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS
 празник Рождества Христова, наступајуће
 ново лето и свето Богојављеније пребива-
 јући у свагдањим архијерејским молитвама

Дано у епископској резиденцији нашој у Новом Саду лета Господња хиљаду
 осам сто деведесет и четвртог.

Гореспоменути смирени Епископ

Герман.

Чаю воскресенїа мертвых.

(Наставак).

Основ васцелом хришћанству и састоји се у вери нашој, да живот наше личности неће нигда престати. Без догме, да ће тела наша устати из својих гробова и оживети, не би имао никаквог значаја ни догмат о бесмртности душе. Но с вером нашом, да ћемо вечито и то као личност живети, што ће рећи да ће нам живети у вечитој заједници и тело и душа (јер тек с телом чини душа целину, личност), спојена је неразлучно и вера наша у васкресеније Христово, односно у овом другом лежи јамство за оно прво. А да се распети Исус Христос после васкресенија свога јављао неколико пута не само појединим, већ и повећем броју својих ученика и Апостола, и да се с њима разговарао, то је факат који је непобитно утврђен у историји првих дана хришћанства.

И историјска критика неје мимоишла тај факат, већ се трудила да га разјасни. Најстарији извештај кога о томе имамо дао нам је апостол Павле. Он навађа — као што смо већ напоменули — у првој својој посланици Коринћанима, колико се пута благоизволео Спаситељ јавити својим вернима, пак онда признаје да се Христос и њему појавио, да га је и он и видео и чуо. Истинитост тога чуда налази потврде у чудним последицама његовим. Савле је пошао у Дамаск као опуномоћеник високог савета јерусалимског да растера и угуши тамошњу хришћанску општину. Али гле чуда, он улази у Дамаск не као прогонитељ хришћанства, већ као најватренији присташа науке Христове, оне науке, коју је дотле мрзио из дна душе своје и прогонио је, и од тога тренутка постаде као Павле најревнији и најодлучнији апостол Христов. Сумња и безверје подмеће Апостолу Павлу просту визију; али кад се узме у обзир каквим духом и располо-

жењем беше надахнут кад се кренуо на пут у Дамаск, онда би то била психолошка немогућност

Јеванђеоско сведочанство, да је Христос Спаситељ с телом својим славно из гроба ускрсао, стоји у најтешњем складу са појимањем и разумевањем тога великог чуда у верних за апостолско доба. И сав труд неких скептичара и неверника, да то сруше тиме што се Јеванђелисти не слажу потпуно у описивању спореднијех појединости приликом описивања и приказивања самога васкресенија — узалудан је, јер се они у оном што је најглавније дословце слажу и непоколебиво верују у то, а то је најважније. Узмемо ли у обзир да су последоватељи Христови после његове мученичке смрти на крсту постали не само неодлучни, већ да су се пуни страха и трепета крили и сакривали, а наједанпут, кад га после славног му васкресенија опазеше и чуше му реч: „идите по свему свету и проповедите јеванђеље свакоме створењу“, постадоше тако смели и одважни, да напустише своја скривалишта, на пуни светог одушевљења ступише у јавност дрско пркосећи сваковременим опасностима па и самој мученичкој смрти смело у очи гледајући, — онда то све служи најчвршћим и необоривим доказом, да је и како је Христос ускрсао. „А они изађоше и проповедаше свуда, и Господ их помага, и реч потврђива знацима који су се по том показивали“. (Марко 16. 20.)

Да чујемо још једном оног истог протестантског писца, који и ако је критичким сумњичењем руковођен, ипак мора да призна ово: „приказивање чудесног ускренућа Христовог као неки низ простих визија спотиче се о исте таке потешкоће, као и оно што рационалисте,

па и сам Шлајермахер препоручује, као да је Христос само био обамрљо; уз то би све то била права саблазан за морално-религијозну свест. Исто се тако не може религијозна свест задовољити ни са Штраусовом тврдњом, по којој поновна Христова привиђења (визије) не би ништа друго била, до ли плод индивидуалних фантастичких уображења појединих последоватеља, што је опет за науку иста така загонетка, као кад би прихватили мишљење Вајса, Ниднера, Евалда и других, по коме је то све плод објективног уплива преображене личности Христове на нарав и чувства ученика. Но и при самом дословном схваћању чудесног Христовог ускрснућа мора се свакако допустити, да је моћ којом се преображени Господ својима приказао сасвим и битно различитија била од оне, коју су они у њему спознали док је у њиховом кругу живео и учио. Поближе опредељење тог чудног догађаја остаће међутим и на даље тајанствено, и слободно нека сваки себи на свој начин то тумачи — у колико се само то не би косило са хришћанском вером (?) — само кад стоји непобитно оно, што је најважније, а то је, да су ученици Христови тог чврстог, несумњивог и непоколебљивог уверења били, да се њихов Господ не налази међу мртвима, већ је са преображеном славом продрљо из смрти у живот“.

Да чудно ускрснуће Христово може „слободно сваки себи на свој начин тумачити — у колико се то не би косило са хришћанском вером“, то може рећи само расуло протестанства, које је још у почетку творцу му велике бриге задавало, а данас би над том поцепканошћу горко уздахнути и проклету га морао. Како се збило чудесно ускрснуће Христово, то је св. васијонска црква потпуно и једном за свагда непоколебљивом вером и науком својом учврстила и протумачила. А да та вера не смета и најнаучнијем образовању и да јој се човек и на таквом ступњу покорити може, служи нам најбољим примером Јован Емануил Фајт,* доктор медицине и доктор богословије, иначе човек од велике науке и правог образовања. Па нека нам буде дозвољено да овај наш чланак попунимо и украсимо цитатом једним из његовог знаменитог дела: „Прорицање и вера“, што зацело неће бити неугодно

* Johann Emanuel Veith, Ehrendomherr und Domprediger.

ни онима којима је то дело познато, за љубав оних, код којих то неје случај.

Сва предавања своја удешавао је тај славом увенчани проповедник на такав генијално ориџинални, а уједно и научни и популарни начин, да је имао силна и благодетна уплива у најширим круговима као и у свима сталежима; таким духом дише му и више споменуто дело из кога вадимо ово:

У половици прошастог века живела је на филипинским острвима међу осталим шпанским насељеницима нека девојка, која се неје предавала сујети, нити је ласкање могаше заслепити, и ако је, где-год се појавила, освајала младост лепотом својом. Једанпут добије она писмо из кога продираху најскупоценији мириси гласовите Индије. У писму је обожаваше млад неки племић подастирући јој заносна осећања своја. Посред навале тих сласти, она спали писмо, скупи сав пепео у гомилу, замота га брижљиво, запечати и пошаље га дотичном младићу са натписом да ће одговор на његово писмо наћи у унутрашњости њене пошиљке. Намера јој је била да га опомене на стару изреку: „не смећи с ума да си прах и да ћеш се и опет у прах повратити“ Разуме се, да та опомена има тај смисао, да охолост, уображеност и поноситост људску што јаче понизи предочавајући тим јаче пролазну ништавост земаљске славе. Само је питање да ли она у овом негативном облику, износећи нам пред очи само слабост и ништавост, корисно и целисходно делује, да случајно кад и кад не изазове — према расположењу смртних — сасвим противан резултат.

Код сензуалиста наилазимо на изреку од још пре толико хиљада година, коју су они на основу пролазности свега што се у свету појављује учврстили, а која гласи: „Из ништа смо постали, и ништа ћемо и опет бити, као да нас неје никад ни било; дах наш је ието што и дим на пламену, а мисао (свест) је варница коју је ускресало покретање срца; кад она утрне, онда се и тело распада у пепео, а животна моћ (Der Lebensgeist) исчезне као лаган зрак.“* Против ове теорије устао је

* „Нико самосадчайшо рождени есмь, и по сѣмъ вѣдѣмъ якоже не бывше: понеже дымъ дышаніе ехъ изъдрѣхъ нашихъ, и слово искра ехъ движеніи сердца нашего: ейже оугасшей пепелъ есдетъ тѣло, и дѣхъ нашъ разлетѣся яко магкій воздухъ.“ (Премсдр. Соломонови гла. II. 2—3.). —

св. Амвросије речима: „Има нешто у пепелу чему се ја дубоко клањам, а то је клица за вечиту будућност!“ Изрека, у којој се огледа позитивна страна горње опомене. Не може се узети, да тај велики учитељ баш сам пелео или онај остатак од праха и трулежи сматра за клицу или семе, из кога ће једном тело поново процвати; код њега неје свеједно појава живота и суштина живота; и кад се једном та појава уклони са позорнице света, онда он не сматра да је уједно и коначно нестало како ње саме, тако и могућности, да сви они материјални делови органског строја, који су једном расути и које-камо просути, могу опет у исти онај stroj састављени бити.

Ни најмање нам не треба товарити доказ но доказ о бесмртности душе, јер се то подразумева само од себе кад знамо, да је она створена као проста јединица, која ни у чему не зависи од природних сила. Но вера нас наша учи, да душа не продужује свој живот у вечности сама за себе као таква, већ скупа с телом, дакле целокупност душевног и телесног живота. И све је то тачно и просто изражено у једанаестом символу вере који гласи: „*чаю воскресѣнїа мертвихъ*“. Врло је добро схватио св. Августин, да сво делање и сва наука Спаситеља нашег и нема ништа друго за цел, него ускрснуће душа и тела, јер је зато и дошао да ускрсне душе од наравствене пропасти а тела од трулежи. А за велико дело преображаја једно без другога не да се ни замислити, јер се и тиче целог човека, који нити је чист дух, нити прост

анималан (животињски) индивидуум, него је то обоје тако у једну личну јединицу спојено, да тело служи духу као орган, помоћу кога је он у природи свој и господар, а тело опет загрљено самосвешћу духа, узвишује се до пута преображаја.

Имајући то на уму учи св. Ђирило Јерусалимски: „Вера у бесмртност служи као корен за свако добродетелство и чист живот. Јер свака душа, која се у ту веру уживела, бринуће се и чувати не само себе саму, него ће и тело своје чувати као оно одело које се ничим укаљати не сме. Напротив, онај који нема вере, већ који се низу страсти одао, тако ће пореметити и злоставити га, као да није његово. С тога и јесте од неизмерне важности у овој догми она жива опомена и преко нужна поука“.

У овој оштроумној примедби јасно се огледа стварно разликовање душевног и телесног живота. Само онај дух, који је персонално биће, има права на посед и својину. Животиња не господари својим телом, јер и неје ништа друго већ прост природни организам, т. ј. само тело. Само човек може говорити о *своме* телу, јер је свестан, да је он нешто друго, нешто узвишеније, да је он биће лично, коме тело припада као својина и које треба да му се покорава. Ко пориче своју бесмртност, тај презире оно узвишено у створу тела свога и туђега, он га кида необузганим прохтевима својим и не устеже се и сасвим га разорити у опакој обмани да ће тиме сам себе уништити.

(Наставиће се.)

О ОСВЕЋЕЊУ ВОДЕ.

У старом завету Господ Бог давши жртвену крв ради очишћења греховне нечистоте, заповедио је Мојсију и Арону, да и за очишћење телесне нечистоте приуготове особиту *очишћивашелну воду* (Числ. 9, 1—9). Том водом чистио се сваки човек, који се дотакао мртвога трупа, човечије кости или гроба, и сваки суд оскврњен присуством мртваца (ст. 10—22). Новозаветна Црква је у толико пре задржала очишћење освећеном водом, што се

чланови који ступају у њену заједницу омивају водом св. крштења.

Правила апостолска освећење воде и уља приписују апостолу Матеју. У молитви освећења епископ или пресвитер се моли, да би Бог чрез Христа Свога осветио воду и уље и даровао им силу која исцељује душевне и телесне немоћи.¹ Судећи по овом предању, хришћанска Црква својој освећеној води припи-

¹ Књига VIII. гл. 29.

сиваше већу силу, него какву могаше имати очистителна вода у старом завету. И древни хришћани распространили су употребу исте на врло многе случајеве: тако, њоме кропише зидове храма, свештене одежде, књиге, сасуде, покрове, свеће, а за тим: њиве, винограде, поља, житнице, јело, пиће и т. д. На ту цел, а по преимућству на западу, снабдеваху своје домове са водом, која се на навечерју пасхе или педесетнице освећиваше ради крштавања оглашених, но пре, него што се у њу уливаше уље;² иначе освећиваху воду растворену сољу, ради очишћења и освећења.³ Са молитвом при освећењу воде, како за крштење, тако и за пиће и друге потребе, свагда беше сједињено и осењивање крсним знамењем, а доцније и погружење самог крста. Свети Амвросије пише, да „вода само тада постаје способном за духовно очишћење и спасоносно пиће, ако је она освећена часним крстом. И као што је Мојсије у извесном извору Мери погрузио дрво, тако и свештеник погружује крст Господа: и вода постаје слатка од благодати“.

Код нас, на православном истоку, у употреби је двојако освећење воде; једно — велико, које се свршује на празник Богојављења Господња; друго — мало, које је установљено свршавати на дан преполовленија Педесетнице и првог августа, но које се може свршавати и увек, по потреби и жељи верних.

Почетак обичаја освећивати воду на празник Богојављења, скрива се у првим вековима хришћанства. О овом водоосвећењу говори и св. Јован Златоуст у својој беседи о крштењу Христовом. Он вели: „Данашњи је дан онај исти, у који се крстио Господ и осветио воду. Због тога у поноћ на тај дан сви грабе воду, носе ју дому своје и чувају је кроз целу годину. И бива јавно знамење: та вода не квари се од устајаности, на против, целе године, па и две и три, остаје свежа као да је тај час из извора заграбљена“. Из ових речи се види прво то, да се таково чудо извршивало над освећеном водом, и друго, да се само освећење свршавало у поноћ на празник Богојављења. Али је неизвесно, да ли се та вода освећиваше ради крштавања оглашених, као што показују речи данашње молитве бого-

јављенског водоосвећања, која је сходна са речима молитве која се и при крштењу употребљава, — или, као што неки мисле, ради кропења крстионица, које обнављаху и освећиваху сваке године, — или на послетку, као и данас, ради црквене и домаће употребе. Било једно или друго, толико је извесно, да се богојављенска вода особито чуваше у црквама, која се у извесно време под именом *велике свештиње* даваше кајућим се, који одлучени беху од тајне Тела и Крви Христове. Тек око половине века после Златоуста, односно у другој половини петог века, антихијски патријарх Петар Гнотеј, иначе Фулон, увео је у обичај богојављенско водоосвећење свршавати не у поноћ, као што је то дотле био обичај, него на навечерју истога празника. Ову установу примила је доцније цела источна Црква, вероватно и заповешћу императора Венона, који пријатељеваше поменутом патријарху.

Богослужбени чин великог водоосвећења, по утврђеном пропису, је следећи: износ часног крста из олтара на глави свештенослужитељем ка крстионици, извору, на реку или студенац; ход са појањем тропара св Софронија патријарха јерусалимског, пригодна читања из пророчанства Исаије, Апостола и Еванђелија, — велика јектенија, — молитве следећег свештеника, — крстообразно и трикратно погружење часног крста у дубину воде, са појањем празничног тропара: „*Во Іврдѣнѣ крѣщѣющѣса тѣбѣ Господи*“, на послетку кропење освећеном водом храма и присутних. У овом чину освећења особиту важност има трикратно осењивање воде крсним знамењем, са произношењем речи: „*Сѣмъ оубо челоу кѣколюкче Царю, прѣиди и нынѣ наитїемъ свѣтагѡ твоегѡ Дѣха и освѣти водѣ сїю*“. То су наиме, исте оне речи, којима се освећује и купка нашега крштења; и оне нас припремају и опомињу, да црпемо ту воду, којом је са нас спран прародитељски грех. По томе се и приписује богојављенској води сила, која освећује и чисти од греха, лечи душу од страсти и тело од болести, крепи човека на путу к' вечном животу и одгони злог духа и његове намере. Иначе рећи: као да кропење том водом може у пуном смислу произвађати оно дејство, о коме се изражава Давид: „*Сѣкропїши мѧ уссѡвоиѧ, и очистиши: ѡмыши*

² Capitularium Caroli Magni, Ludovici et Lotharii. lib. VI.

³ Gratianus de consecrat. distinct. 3. can.

мла и паче снѣга оубѣлѣса“, то је само у толико, што се оно сједињава са живим сећањем на тајну нашег новог рођења посредством воде и Духа.

Што се тиче малог освећења воде, оно води свој почетак од древног обичаја имати при притворима храма умиваонице у којима се вода освећиваше сваког месеца. А данашњи

С руског.

чин састављен је за цариградску влахернску цркву Богоматере, при којој се находила и купка са освећеном и лековитом водом: услед чега се он и започиње похвалним песмама у част Богоматере. Само освећење се свршује трикратним поружењем крста у воду, са појањем тропара часном крсту: „Спаси Господи люди твоа“ и т. д.

Жарко Ј. Поповић,
катихета.

„НЕМАЊИНО БЛАГО“.

Читали смо и остале чланке „Заставина“ писца, који — имајући пред собом само поминути фондовски извештај за год. 1893. — написа чуда и покоре, лако и течно, баш као да има све у малом прсту.

По свему се види, да тај господин и не зна да је забављао претима у тешку работу, око које се радило двадесет и толико година и који је уродио сто овим приликама, у којима се данас налазимо. Види се даље, да је њему сав тај рад, напор, борба кроз непозната, јер да му је познато што, он би се пишући обазрео то на ову, то на ону уредбу и одредбу саборску, по којима се има поступати управљајући срп. народ. црквеним фондовима.

Ево на видите:

„Премудри ловци око народних фондова“ — вели писац — „зинули да доказују, да се један део новца мора претворити у државне папире, а то тим пре и више, што народ не тражи зајма, шта више враћа и оно што је имао. А то је баш оно, што је у торби“... „Кад би управа нар. фондова, поред повољних услова, што народ с правом може захтевати, олакшала дизање зајмова из фондова, држала се реда и прописа, који владају у осталом новчаном свету, не би данас лежао већи део новца у државним папирима. Више реда и рада, господо, па би друкчије стојали!“

Народ „захтева с правом“ кроз уста својих заступника у срп. нар. цркв. сабору, је ли тако, господине? — Ви на ово ни не можете друго одговорити, него да јесте.

Е на кад је то тако, чујте! — Највиши кр. рескрипт од год. 1868. одск V. §. 9. каже: „остају донде, док конгрес, који ће први доћи, не учини сходне наредбе о рачунској контроли,

односећој се на народне фондове, фундације, манастирска и друга црквена добра, остају у крепости досадање наредбе о издавању зајма...“ — и т. д.

По §. 22. саборског устројства од г. 1875. дозвољава саборски одбор зајмове, а по §. 32. истог устројства, има „саборски одбор зготовити и сабору поднети нацрт штатута о поштунку при давању зајма... и т. д. и дотле, док ова уредба, с одобрењем Његовог Величанства, не ступи у живот, имају важност у погледу давања зајма досадањи прописи и обичаји“.

Пошто до тих „штатута“ за ово 20 година нисмо дошли, то важе „досадањи прописи и обичаји“, а знате ли који су то? — Не знате, господине!

Ти су садржани у „Изјаснителном решкрипту“ — Declaratorium illiricum — од 16./7. 1779, а по истима је саборски одбор дужан све оне зајмове, који се из неприкосновеног и криликалног фонда исплаћују, према данашњем државном саставу, кр. угар. министарству на одобрење шаљати. — Да је ово све тако, о томе, као што видите, не може бити сумње и правдања — па кад је тако, питамо ми Вас, где је Ваш „новчани свет?“ Шта значи у Вас „да се држимо реда и прописа?“ Зар нисте чули ред и прописе? Кома Ви довикујете: „више реда и рада, господо, па би друкчије стојали?“ —

Допустићете сад Ви, господине, да ми то Вам, и то с пуним правом, довикнемо.

Како Ви то мислите, да се у фондовима ради безобзирце, на дохват, као што Ви пишете по „Застави“ чланке?! Зар Ви не знате, да се записници саборског одбора шаљу кр. угар. министарству, на како би могло бити, да се у фондовима прописи не узимају у обзир? —

Кад већ споменусте „ред и прописе“, што нисте навели, које прописе Ви мислите? —

Ви пишете, господине, а не знате фондовских прописа, и само за то сте и могли онако говорити, јер да сте знали, Ви то не би могли чинити.

Спомињете *sans gêne* „новчани свет“, „новчане заводе“ и шиљете нас, да видимо „како стоји у том погледу“, па кад Ви знате како стоји, кад знате како се тамо ради, што нисте навели?!

Не знате, господине, јер да знате, имали би сасвим противно мњење о „новчаном свету“, и не би нас тамо слали.

Истина је да фондови нису новчани завод у оном смислу, као што би Ви хтели; не држе агенте, и не намећу свету новац помоћу истих, који гуле народ на све стране, и упропашћују га на сву меру. Ви, као родољуб, не би могли хвалити начин и поступак, који наш свет упропашћује, да је тај начин Вами познат. Замислите себи проста човека, који тражи зајам од неколико стотина форината, који после силних трошкова добије неке новчане папире истог завода (*Pfandbriefe*), које је обвезан продати по курсу и претворити их тако у новац, те за сваку стотину папира добије ф. 95. — у новцу. Прегледајте једанпут рачун такова зајма, па ћете имати сасвим друго мњење.

Говорећи о клирикалном фонду, велите:

... „Познато је да државни папире носе мало и у пола толико дохотка, колико зајмови и ипак за то тај фонд има највише новца у државним папирима... и због тога нема новаца“. Па онда: — „А има ли новаца, кад треба зидати и дозиђивати патријаров двор? Ту се утроши не само новац, који је на то одређен, него се *закључком саборског одбора одобравају накнадне своте и предујмови из осталих фондова...*“.

Кад дакле знамо да издавање зајмова из неприкосновеног и клирикалног фонда по постојећем, и још пуноважном пропису подлежи одобрењу кр. угар. министарства, јасно је као дан, да манипулација са хипот. зајмовима ових фондова не може онака бити, као „у осталом новчаном свету“, а зајмотрашцима није до чекања.

И сад питамо сваког мислећег човека, је ли саборски одбор властан да законе мења или нове да ствара? Је ли дакле саборски одбор крив? — Јелте, господине, да и сами у то не верујете? —

Што се тиче давања предујмова из осталих фондова на градњу архијерејске резиденције,

што нисте навели, из кога је фонда дат предујам?

Та Ваша тврдња проста је измишљотина, јер видите господине, на зидање резиденције није потрошен и не може бити ни један новчић из кога другога фонда. —

Па даље: — „Кад би се од чиста прихода из клирикалног фонда, прошле је године било 35049 ф. 91 н., давало само припомоћи народ. школама, како би се могло помислити на зидање и дозиђивање двора? Како би се ковали планови за епископски двор у Будиму и т. д.“

„... Око педесет школа хоће државни надзорници да нам отму и за навек искину из нашег автономног тела, а Ви, премудра господо, скупљате новац на гомилу, да можете наплаћивати оне школске надзорнике, који стоје на папиру, који се управо нису ни родили, а који се по свима трајавим изгледима, узевши у обзир вашу велику небригу, не ће никад ни родити. Машате се за оно девето, а оно, што је прво и најближе вас, гурате од себе и т. д.“ — те називате овај поступак издајством.

Па онда: ... „Је ли то рад за будућност, кад се кришом, у потаји оснива фонд само за оне чиновнике, што су око народ. фондова, називајући тај фонд тајанствено „рачуном писарине“ и кад се у тај *мировински фонд* додаје по један проценат од чиста прихода из свију фондова сваке године и т. д.“

Пре свега морамо рећи, да клирикални фонд нема никаква посла са зидањем било архијерејске резиденције, било са зидањем двора епископског у Будиму! А онај, који хоће да води неку „велику“ реч, треба и морао би бар толико знати, да клирикални фонд служи и по првобитној својој установи, а и по §. 10. одс. V. највиш. кр. решкрипта од г. 1868. на просветне, а по §. 11., истог одсека у решкрипту, да *неприкосновени фонд служи „на потребу епископских дотација и њихових резиденција“*. Но „Заставин“ г. писац као да је жалио труда, да прочита оне установе, које се односе на предмет о којем пише, а да га жалио није, не би се брукао.

А сад што се тиче народних школа. Овај одговор тиче се и „Браника“ и „Нашег Доба“, који приход клирикалног фонда рекламују опет на друге цели, а све на темељу постигнутог вишка тога фонда у г. 1893. Ми се управо дивимо и чудимо, како је то могуће, да се ни у једној редакцији није бар један човек нашао

WWW.UNILIB
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

хоће ли, оне у приходу своте, све у благајницу утећи, јер се и с тим рачунати мора, ако се жели капитал очувати, то је онда јасно, да се не може баш и последња потура потрошити, која је у вишку исказана. И кад све ово наведосмо, онда имамо праву слику клирикалног фонда, те питамо, шта и колико би још ко хтео на терет ставити клирикалном фонду? —

И тако, најсавеснији рад назива „Заставин“ г. писац, ни мање ни више него издајством!!

Ако у опште може бити говора о издајству, погледајте напред наведени прорачун, и пре но што се почнете стидети, одмах се у својој најближој близини обратите, — *обратите се на новосадску српску православну црквену општину и упитајте је, за што до сад није створила обећани фонд за издржавање више девојачке школе, који онако богато годишње са сто форинти дотира, те мора још и дан данас ту школу да издржава клирикални фонд!* — Видите то неиспуњење свога обећања и дужности, стаје клирикални фонд преко ф. 5000. — годишње, а с тиме би одмах 50% оскудних народних школа избавили и сачували.

А знате ли ко спречава, да се оних других 50% тих народних школа спасу?

Обратите се на срп. правосл. цркв. општину у Панчеву и упитајте ју, када ће створити фонд за издржавање тамошње више девојачке школе? — Видите и на исту тропи клирикални фонд преко ф. 5000. — годишње.

Ето прилике да се прославите, ако радећи на томе привољете те две богате општине, да приме те терете, као што су обећали и као што би било у реду.

Господа и око „Заставе“ су пријатељи реда и прописа, па им не ће тешко пасти све то, па ето, онда, помоћи српским народним школама!!

То би, господине, био рад „за будућност“, а не као што Ви питате:

„... „Је ли то рад за будућност, кад се кришом, у потаји оснива фонд само за оне чиновнике, што су око народ. фондова, називајући тај фонд тајанствено „рачуном писарине“ и кад се у тај мировински фонд додаје по један проценат од чиста прихода из свију фондова сваке године и т. д.“

И до сад смо имали прилике да се уверимо, па да и докажемо, да Ви, господине, немате ни појма о ономе, што пишете, а сада ћемо Вам

доказати, како Ви ни прочитали нисте оно, што хоћете да критикујете.

На стр. 34 извештаја о стању срп. народ. цркв. фондова за год. 1893 — стоји јасно „рачуна писарине“ (1% од хипотекарних зајмова)“, а Ви ипак тврдите, да се у ту писарину ставља 1% од чиста прихода из свију фондова!!

Ово је заиста брука, те је за ваше бесмрће штета, што се нисте потписали на та Ваша писанија!!

Та зар Вама није познато, да је последњи сабор расправљао о мировинском фонду, и да ће тај новац имати утећи у исти фонд?! — Зар Вама није познато, да је односна уредба послата на потврду, и да је у њој узето у обзир *васколико народно чиновништво?!* Па чега има ту „тајанственог“?! — Шта је „кришом“ учињено?! Што залуђујете себе и други свет?!

Што се тај рачун назива „рачуном писарине“, то још није никаква „тајанственост“, јер да како ћемо га назвати, кад се тај 1% код сваког хипотекарног зајма одбио под именом писарине? — И шта би значило, баш да га и друкчије назовемо? — Главно је, да се тај штатут потврди, да се та свота унесе у исти фонд, и да односне приноси отпочне чиновништво унаблавити у тај, бити имајући, мировински фонд!

Шта је Богу сагрешно онај човек, који је пре толико година почео одбитковати тај 1%, тако, да данас имамо преко 50.000 ф. — који могу послужити лепо у своју сврху, зар да Ви тај рад не само омаловажавате, него доказујете, да се ту ради „кришом“ и „тајанствено“!!

Ово су главније замерке на заблуде „Заставина“ писца, и ма да на даља разлагања у V., VI. и VII. чланку налази г. писац одговора у 49. броју овога листа — учинићемо ипак неке примедбе.

Врло се одушевљавате за школу и просвету народну, а то је врло лепо од Вас и томе што приговорити не ће и не може нико.

Ви кажете да просвета и школа унапређују народ, па би и нас довели, да се барабаримо са другим напреднијим народима; па како то, да се „калуђерском школом“ неће народна просвета, ни „за длаку“, у напред помаћи? — Како то да просвећени и образовани наши калуђери не доприносе и не ће доприносити просвети народној?

Каква је то морска филозофија? Је ли то логика просвете ваше?

Ако школа шири просвету, та ваљда и калуђерска, јер и то је школа, или Ви ваљда мислите да није, на кад мислите да није, што нисте казали за што није? —

Што нисте рекли што о наставном плану и т. д., да чујемо какву Ви школу препоручите? Ви сте финансијер, говорите о „новчаном свету“, говорите о важности просвете и школе, Ви сте онај од прописа и реда у нашим автономним стварима, а не познајете тај „новчани свет“ и његове уредбе, не познајете калуђерску школу, не познајете наше прописе и уредбе, па као што се „одело не зове оделом, ако се никад

не носи!“, тако се и критичар не зове критичарем ако није иснекао ствар о којој пише! — Узгред буди споменуто, да вам је и та фраза лоше среће; јер „одело увек остаје оделом“, па ма се никад не носило. Јер, зар цинела, која се не облачи, постаје брадвом, или капут тоцилом?! У тој фрази вам „зрцале се“, ваистину, дубине Вашег разматрања и темељи Ваших тврдња.

Ви само запрашите, баш као што је хтео да лети птица Ноје, кад тамо, он само диже прах отијекујући се из песка. Кад се прашина слегне, остаје Ваше ништавило и срдита немоћ.

— Ђ.

ДОПИСИ.

У Турџи, 11. јануара. (Кајање назарена.) Лицем на Богојављење, кад су са наше цркве звона позивала православне на св. литургију, десило се, да је Неца Сиришки, назарен, с ума смео. О том чудноватом догађају причају наши људи ово:

Неца је рекао жени својој, да на тај дан меси лебац и да пере кошуље. Жена му је говорила, да не чини то баш на тај дан, ма да су назарени. Он јој је рекао, да он узима на своју душу грех; и жена послуша свога мужа. Неца, је веле, био у дворишту, кад је први пут у цркву звонило. Кад је звона чуо, уђе унутра; поче по кући лупати и викати: то су сотоне! Брзо се то рашчуло, па кад су то чули и назарени, дођу к њему; ну он их је терао од себе, говорећи: да су лаже, који варају свет! Браћа Нецина, који нису бугери, као што наш свет каже за назарене, говорили су овдашњем назаренском старешини, Бати Зеремском, да га се окане. Исти назарен им је рекао: Бог тера сад нечисти дух из њега, кога је добио у право славној вери, па ће за тим ући у њега дух свети. На те речи Сима, Нецин брат, зграби парче

батине, а кад назарен то угледа, он почне бегати, ма да учи своје стадо, да, ако ко кога туче, не треба бегати, јер душу не тучу, само тело. Но он је, у овој прилици, нашао за добро, да погрени и против свога закона, па зато је окренуо леђа! Но он уверава своје верне, да ће му Бог и то опростити.

Неци је међу тим све горе бивало. На посетку 10. јануара замоли свога брата Симу, да доведе свештеника, да му чита молитву. И свештеник отиде тамо. Неца је мирно у руке примио крет, и после молитве целивао је крет и петрахил, који је на свештенику био. Наши назарени, говоре, како је Неца љуто згрешио, а наш свет хвали Бога, што је дао видљива доказа, како уме казнити оне, који веру газе. Наш Неца имао је некрштено дете од 8 месеци, и то је 10. јануара дао одмах крстити. Како сам чуо, молио је Неца, да га свештеник причести данас. Назарени наваљују, да дођу к њему, но он моли браћу да им никако не дају; јер, вели, они су лаже, који завађају свет!

Јављајући вам овај истинити догађај, молим вас, да га јавности предате.

Јов. З. Медурић,
учитељ.

Карловци, 16. јан. 1895.

Поводом практике земунског „Новог Времена“, да „из Карловаца“ доноси понекад вести, којима извор није сигуран, а тенденција им пак и сувише провидна, упозоримо читалачку пу-

блику, да се само оне вести „из Карловаца“, односно из патријарашког двора, истинитим и автентичним сматрати могу и требају, које саопштене буду у овоме листу.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Нови дарови Његове Светости.)
Св. Патријарх Георгије благоизволео је и опет делом доказати своју љубав према просвети српској и просветним заводима нашим, те је своју досадашњу чланарину „Матици Српској,“ ове године допунио и повећао са 450 ф., која сада износи свега 500 ф., а за нове чланове „Матици Српској“ уписао : наше богословско училиште, карловачку и новосадску вел. гимназију те преперандије: сомборску, горњо-карловачку и пакрачку; сваку са исплатом целе чланарине. Кад је о томе, прота и привр. ректор богословског училишта, г. Јован Вучковић, учинио саопштење у свечаној седници књижевног одељења „Српске Матице“, која је била на дан св. Саве, у 4 сахата после подне, заорило се у матичиној дворани: „Живео српски Патријарх“, а књижевно одељење је с радошћу уврстило у записник захвалност Његовој Светости на том племенитом делу.

Благодарности наших просветних завода на овако лепом и погођеном дару Његове Светости придружимо у ми свој усклик: живео свети и љубљени наш Патријарх Георгије! Слава му!

— (На дан св. три Јерарха) као што дознајемо, биће у алмашкој цркви, у Новом Саду, као храмовној слави исте цркве, архијерејска служба са архијерејском поучком.

— (Рукоположење и произведење.) Његова Светост, преузвишени Господин *Патријарх српски Георгије* благоизволео је, на дан св. Богојављења о. г. придворног монаха Георгија Марјановића рукоположити за ђакона; а придворног ђакона Димитрија Бранковића, на дан св. Саве, произвести за протођакона.

— (Високопреосвештени г. Епископ темишварски Никанор) допао је тешке болести, која изазива страховање и за сам драгоцен живот Његовог Високопреосвештенства. До четвртка не имадосмо вести, које би то страховање могле отклонити или бар смањити. Но у четвртак стиже нам утешнији глас, а наиме: да је нарочито позвани бечки лекар, *Др. Алберт*, конштатовао, код узвишеног болесника, стање, које даје наде, да ће високопреосвештени Епископ Никанор моћи оздравити.

— (Архијерејска богослужења о св. Сави у

Карловци и у Новом Саду.) *Његова Светост Св. Патријарх Георгије* богослужио је архијерејску литургију, на дан св. Саве, у Карловци, а после св. литургије осветио воду у гимназијској великој дворани. Тако исто је богослужио, истог дана у Новом Саду *високопреосвештени Епископ бачки Герман*, и осветио воду у гимназијској новосадској дворани.

После водоосвећења говорио је у Карловци, професор г. Милан Недељковић „о зодатку образована и просвете,“ а у Новом Саду, ученик VIII. разреда *Миливој И. Вучетић* о животу и раду св. Саве, а управитељ гимназије г. *Васа Пушић* у спомен Павлу Ј. Шафарику, некадашњем 14-годишњем управитељу и професору новосадске гимназије.* При водоосвећењима, и у карловачкој и у новосадској гимназијској дворани, било је многобројног народа, који је блажен у поносу свом српском и радости душе православне, снајао ту радост и понос са очинском радошћу и љубави својих добрих Архипастира.

(Одликовање.) Његова Светост, преузвишени Г. Патријарх српски Георгије, благоизволео је, споразумно са високопреосвештеним Г. Епископом бачким Германом одликовати црвеним појасом и камилавком од црне кадифе, јеромонаха и професора богословије г. *Илариона Зеремског*. Високи отпис Његове Светости, упућен на одликованог г. Илариона гласи, у својој целости, овако:

Бр. М. 22 ex 1895.

Преподобном Господину

Илариону Зеремском,

Јеромонаху и професору богословије карловачке,
у Ср. Карловци.

Уважавајући приљезан и истрајни труд Ваш, који око изображавања свештеничког подмлатка полажете, решили смо се, споразумно са Преосвештеним Господином Германом, Епископом бачким,* у знак Нашега благовољења подарити вам благослов и дозволу, да у место црнога појаса црвени, а у место чојане камилавке од црне кадифе, као знак црквеног одличја носити можете.

У Карловцима на дан Антонија великог 1895.

Георгије, Патријарх.

* Јер је г. Зеремски јеромонах ковиљски, дакле припадник бачке дијецезе.

— (Одликѡвање.) Његово Високопреосвештенство Господин *Епископ пакрачки Мирон* благоволео је, решењем од 1. јануара о. г. број 3. през. одликовати црвеним појасом јереја *Михаила Грубача*, умировљеног *пароха војаковачког*, уз ове благонаклоне ријечи: „*Признајући многогодишњи живот Ваш и рад у корист св. православне српске цркве наше и народа дуговној пастви вашој повјеренога, дозвољавамо и благословљавамо Благоговјенству Вашему да можете мјесто плавим пасати се од сада појасом црвеним, и молимо Бога да Вас на путу живота Вашег још дуго у Милости својој потпомаже и Ангелима својима заклања од сваке туге и жалости, од болести и и сваке слабости лудске.*“

Старина Грубач дијели ту радост са народом бивше парохије своје, са рођеним братом Аксентијем и синовима Георгијем и Светозаром, које о своме трошку и бризи доведе до чина свештеничког, и предаде цркви и народу српскоме, да буду онаки, какав је он био кроз многогодишње своје ревно пастировање. Јереј Михаил познат је као добар проповједник слова божјега, а неке његове бесједе отштампане су и у „*Гласу Истине*.“ И баш ова врлина, па онда блага тактика, узор живота и неуморно свршавање дужности својих свештеничких, добијаше снажно све нападаје резиденције владике унијатског, која је од сједишта парохије војаковачке одаљена тек 10 километара. Још године 1861. преведе Грубач до 9 лица унијатских у вјеру православну и припоји их пастви и парохији својој Данаас су то *куће православне* са потомством *чисто српским*.

Слава ти, неуморни старче, поживио још дуго, и ако у миру, али на радост оних који те знаду, који поштују заслуге твоје за св. вјеру православну и народ наш српски!

Слава и хвала високопреосвештеном Епископу нашем *Мирону*, јер признаде заслуге те и награди их заслуженом наградом!

(Прилози „фонду св. Саве“.) Са радошћу и поносом бележимо, да је високопреч. Г. *Платон Телчки*, архимандрит беочински и патријарашко-митрополитски мандатар, приложио „фонду св. Саве“ као свој лични прилог 1000 фор. Светао му образ на српском дивану! — Српска правосл. црквена општина у *Пригу* вотирала је истом фонду 150 фор.

(Беседа новосадске српске гимназије), на дан св. Саве, свршена је на пуно задовољство присутних. Беседи је присуствовао и високопреосвештени Г. *Епископ бачки Герман*.

Прва тачка програма био је на изуст изговорен „пролог“ намењен у славу дичног српског велеседника г. Лазе Дунђерског, који оствари оно „што је оншта воља дуго само хтела.“ те нам сагради позориште, а отвори га српским слављем, српском свирком, песмом и речи. Слава му!

Прихода од беседе, и добровољних прилога, добивено је преко 2500 ф.

— (Рашичињен јеромонах.) Као што јавља београдски „*Мир*“, рашичињен је, у београдској митрополијској капели, бивши јеромонах Сава Племћ, по прописима православне цркве. Ово рашичињење учињено је по пресуди првостепеног духовног суда, коју је одобрио Велики Духовни Суд, а из разлога, што је бивши Сава као јеромонах и као грађанин учинио више неупутних и неваљалих дела и преступа и црквеној власти одрекао послушност.

После рашичињења изашао је бивши Сава из митрополијске резиденције обријан и преобучен у цивилно одело. Управа вароши Београда одмах је извештена да се бившем оцу Сави од дана рашичињења повраћа његово бивше име (световно) „Светозар“.

I. Исказ скупљених прилога за „фонд Св. Саве“.

(Наставак.)

Чаково: по 5 фор. г. г. Петар Ђурић, Јован Максимовић, Павле Шацковић, Милева Младен, 4 фор. г. Каменко Мича, по 3 фор. г. г. Милан Панић, Ђура Дуковић, Сава Токин, Жива Завишић, по 2 фор. г. г. Ђорђе Мештеровић, Лазар Младен, Ваја Недељковић, Тоша Ивковић, Јоца Поповић, по 1 фор. г. г. Ана Мича, Тома Петровић, Коста Јања, Паја Миливој, Јоца Петровић, Милан Поповић, Марко Џукић, Велимир Милинковић, Лука Протић, Коста Николић, Ђорђе Петровић, Ника Јовановић, Игњат Турински, по 50 нов. г. г. Марија Јовановић, Мита Војновић, Драгољуб Живановић, Ђура Ђукић, Јован Амићић, Јоца Мијатовић, Коста Илић, Ђорђе Војновић, Пера Михајловић, 40 нов. г. Ранко Панић, 30 нов. г. Ђура Цветковић.

Донсин: 5 ф. Младен Ђурић, по 2 фор. срп. прав. цркв. општина у Донсину, срп. прав. црква у Коприви, по 1 фор. срп. прав. црква у Вучевцу, г. Даница Ковачевић.

Срп. Св. Петар: 2 фор. Н. Н., по 50 нов. г. г. Влада Данић, Милан Петков; *жиг* приложили: г. г. Михаил Путник, Иван Алексић, Живко Радивој, Милан Радивој, Младен Батањац, Миша Радивој, Влада Стојанов, Арон Ловренски, Јова Тошић, Која Батањац, Влада Тошић, Мита Сабљић, Влада Батањац мл., Влада Батањац ст., Неда Батањац, Бога Ердељан, Јоца Вуков, Стева Вуков, Викентије Ловренски, Душан Попов, Марина Јовановић, Милош Ловренски, Ђура Писар, Арон Мутаваки, Младен Батањац, Милош Мијатов, Обрад Томић, Ђорђе Ловренски, Шандор Вашић, Кузма Тривунски, Совра

Аднађев, Васа Томић, Жива Томић, Милош Јездич, Иван Ловренски, Живко Невренчан, Милан Ловренски, Рада Ђурић, Тодос Илији, Сима Бајински, Кузман Шепецан, Ђурица Брзак, Ђура Стојанов, Равосија Будувов, Славко Лацић, Ђока Ђулинац, Јоца Сабљић, Влада Марић, Љунко Полић, Зака Сабљић, Јоца Тошић, Рада Тошић, Живко Јездич, Јова Лацић, Ника Илијин, Васа Лацић, Среда Лацић, Миша Лацић, Ђока Божин, Влада Петков, укупно 600 л. = 480 килогр. = 27 фор. 36 новч. — 6. августа 4. тас 2 фор. — 15. августа 4. тас 1 фор. 18 нов.

Брестовац: по 5 фор. срп. прав. цркв. опћина, г. А. М. Коњовић, по 2 фор. г. г. Михаил Влашкић, Феликс Зањи, 1 ф. 50 н. г. Стеван Момировић (Стапар), по 1 ф. г. г. Рада Берић, Божић Поповић, Лауш Зањи, Перо Мартекини (Коњица), Младен Бељански, по 50 нов. г. г. Сима Деспотов, Арон Радић, Младен Симић, Лонгија Симић, Васа Деспотов, Божа Берић, 30 нов. г. Мата Берић, по 20 нов. г. г. Матија Симић, Рада Андрић, Урош Поповић, Живко Врбашки, по 10 нов. г. г. Младен Миланков, Лазар Берић, Славкољуб Миланков, Недељко Радић, Тоша Станков, Ђука Богданов, Коста Лазич, Радивој Станковић, Гавра Бељански, Никола Поповић, Пера Радић, Димитрије Радонић, Веселин Крњајац, 11 нов. г. Пера Бељански.

Карлово: по 1 ф. г. г. Жива Исаков, Лаза Попов, по 50 н. г. г. Јефта Попов, Љунко Исаков, Љуба Живанчев.

Дуна Сечиј: 5 фор. српска православна црквена опћина.

Бела Црква: 5 фор. српска православна цркв. опћина.

Улма: 10 фор. срп. прав. цркв. опћина, 2 ф. г. Манојло Олар, по 1 фор. г. г. Петар Стефановић, Симеон Бељин, Терезија Кањижка, Коста Лукић, по 50 нов. г. г. Јован Оморац, Витомир Михајловић, Даница Коларов, Љуб. Јовановић, по 30 нов. Вема Бељин, Јован Петровић.

Товаришево: 5 фор. 01 нов. тас први дан Духова, 2 фор. г. Димитрије Лазич, 1 фор. Гавра Маричин, по 50 нов. г. г. Јоца Станојев, Мирослав Грујић, Милош Бугареки, 20 н. г. Веља Милић.

Баранда: 25 фор. срп. прав. цркв. опћина, по 1 фор. г. г. Михаило Витолић, Лука Болгарић, Стеван Рехак, Јован Јовановић, Емилија Живановић, Ђока Јовичић, Живан Кусков, по 50 нов. г. г. Љубомир Добрић, Ана Живановић, Јелена Јовановић, Павле Влајинић. (Наставиће се.)

ПРИЛОЗИ „ФОНДУ СВ. САВЕ“.

Уредништву овога листа стигли су и ови прилози „фонду св. Саве“:

6. Од Ивана Маширевића сврш. богослова и слушаоца права у Јегри 22 фор. Приложише: срп. прав. црквена опћина јегарска 15 ф., Михаило Стојановић админ. парохије 5 ф. и Иван Маширевић „од своје сиротиње“ 2 ф.

7. Од г. Јефтимија Матића пароха у Сурчину 15 ф. 40 н. Скупио при свечарској слави код председника тамошње цркв. општине г. Васа Лазаревића, а приложише ова г. г.: Васа Лазаревић 5 ф.; по 1 ф.: Никола Абафи, Густав Садлер управитељ политичке општине, Ђура Казимировић општ. билежник, Филип Марковић граничар; Здравко Влајковић управник брзојава из Београда 5 динара и Гавра Рашић заступник трг. куће из Београда 5 динара (2 ф. 20 н.), те Јефт. Матић парох 2 ф.

Прилози из 3. бр. „Срског Сиона“ 62 ф.

Свега 99 ф. 40 н.

Новац је предан управи срп. нар. цркв. фондова.

Исказ скупуљених прилога за иконостас храма св. великомученика Димитрија у Нађлаку.

Темшвар. Високопреосв. г. Никанор Поповић, епископ темшварски 20 фор. *Свега: 20 фор.*

Нови Сад. Епископски двор 5 фор., Српска народна задруга 5 ф., П. Романовић 2 ф., Др. И. Вучетић 2 ф., Милош Димитријевић 2 ф., Др. М. Полит-Десанчић 2 ф., Михаило Миловановић 2 ф., А. Пајевић 2 ф., Централни кредитни завод 10 ф. *Свега: 32 ф.*

Карловци. Ш. Димитријевић-Чакић 5 ф., Задруга за међусобно помагање и штедњу 5 ф., гђа С. Тошић 1 ф., Ђура Бањанин 5 ф., Л. Обреновић 2 ф., Воја Јовановић 3 ф., Ђока Јовановић 1 ф., гђа С. Штрасер 1 ф., М. Дрезмановић 1 ф., Народна задруга 5 ф., П. Веселиновић 2 ф., гђа С. Чакић 1 ф., Лукијан Богдановић 2 ф., гђа М. П. Кнежевић 2 ф., Јован Вучковић 2 ф., П. З. Јовановић 1 ф., Јован Лазаревић 2 ф., П. Павловић 1 ф., гђа М. удова Гојковић 2 ф., гђа Ангелина Пауковић 2 ф., Е. Бармат 1 ф., Моја Клицарић млађи 50 нов., Ј. Симоновић-Чокић 50 нов., А. Деспотовић 1 ф., Вл. Јовановић 50 нов., Браћа Ханк 2 ф., Ј. Живковић 50 нов., Р. Добродолац 50 нов., Митрофан Шевић 1 ф., Н. Н. 1 ф., Н. Н. 50 нов., Ст. Лазич 1 ф., Гл. Барусковић 1 ф. *Свега 56 ф.*

Земун. Земунска штедионица 5 ф., Српско-добро-вољно позоришно друштво 2 ф., Др. Г. Авакумовић 1 ф., гђа Јелена Коска 1 ф. 50 н., Сава Теодоровић 1 ф., Сима Пајић 1 ф., Ст. П. Марковић 3 ф., И. Максимовић 1 ф., гђа Марија Штрајхер 2 ф., Штрајхер 1 ф., Гл. Ст. Петровић 1 ф., Милан Поповић 1 ф., Филип Николић 1 ф., Теодор Јанковић 1 ф., Н. Н. 1 ф. *Свега 23 ф. 50 н.*

Сента. Паја Вујић 10 ф., гђа Т. Петровић 3 ф. *Свега: 13 ф.*

Сомбор. Ђ. Павковић 1 ф. *Свега: 1 ф.*

Свега укупно: 145 фор. 50 нов.

Свима дарекљивим приложницима нека је овим путем изречена најтоплија захвалност на прилозима, које приложише на олтар наше св. цркве.

У Нађлаку, на дан св. праотаца 1894. год.

Паја Мудрић,
I. тутор.

Васа Јосифовић,
председник општине.

ОГЛАСИ.

Бр. 29/758. К О Н К У Р С. 9 2-3

Ради попуњења парохије *жумберачко-рацгар-чинске* са платом V. класе отвара се овим конкурсе.

Молитељи имају своје са сведожбама о свом оспособљењу поткрепљене, са штемплом од 50 п. снабдевене молбенице за 4 недеље дана од првог увршења овог конкурса у „Српски Сион“ Консисторијуму овом поднети.

Из седнице Консисторијума Епархије Будимске, у *Сент-Андреји*, 28. децембра 1894. држане.

Консисторијум Епархије Будимске.

С Т Е Ч А Ј. 12 2-3

На упражњено *учитељско место у Беодри* овим се стечај отвара.

Плата је годишње: 430 фор., месечно у напред, 40 фор. за повторну школу, 16 фор. у име дрва, 4 ланца ораће земље, на које дотични порезе плаћа; од укупа, где позван буде 1 фор., од парастоса 50 новч., слободан стан с' баштом.

Дужности су школском уредбом од 1871. г. одређене, а захтева се, да је у учитељској школи с' добрим успехом и мађ. језик положио.

У дужност учитеља спада: у цркви појање и поучавање деце у појању; и напослетку, пероводство у цркв. шк. седницама.

Лична пријава узима се у обзир.

Примећујемо још, да ће избор изабраног важити само на годину дана, после које, ако покаже добар успех у школи, биће препоручен сл. Епархијском Школском Одбору ради сталног намештења.

Рок пријаве 12. (24.) фебруара т. г.

Из седнице школског одбора у *Беодри*, 8. јануара 1895.

Миливој Томић,

парох и председник школ. одбора.

Ad K 929/689 ex 1894. 3 2-3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место V. разреда у *Лазана* расписује се овим стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архијерејске консисторије држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архијерејска консисторија.

Ad K. 672. зап. ex 1894. 5 3-3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњеног системизованог парох. помоћничког места, са платом VI. разреда, у *Митровици* овим се расписује стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архијерејске консисторије, држане у *Карловци*, 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архијерејска консисторија.

Ad бр. К. 908/682 ex 1894.

6 3-3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место III. разреда у *Ст. Бановци* расписује овим стечај. Интеркалара има.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архид. консисторије, држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архијерејска консисторија.

Ad бр. К. 958/661 ex 1894.

4 3-3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место VI. разреда у *Габошу* расписује се овим стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архид. консисторије, држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јан. 1895.)

Архијерејска консисторија.

С Т Е Ч А Ј. 2 3-3

На упражњено *учитељску стацију у Херцег-Сулошу* (Барања) овим се стечај расписује.

Плата је у готовом новцу 300 фор., за повторну школу 40 ф., 4 хвата стара тврди дрва, од великог укупа 50 нов., од малог 25 нов., од венчанице 50 нов., 12¹/₂ ланаца по 1200□ ораће земље, на коју учитељ сам порез плаћа, стан у нарави, који се из 2 собе, 2 кујне, коморе, подрума, шуне, штале и простране баште састоји. За перовођење 12 фор. ако за таковог изабран буде.

Изабраном учитељу у дужност спадаће, осим предавања у школи, у цркви и ван ове све певачке дужности обављати и школску децу у појању обучавати.

Молитељи, који би желели ово место поучити, имају своје молбенице са нужним сведожбама, а наиме што се знања мађарског језика тиче, снабдевене, до 15. фебруара о. г., месном школском одбору поднети. — Желити би било, да се сваки молитељ лично општини, пре избора, представи.

Из седнице школског одбора у *Херцег-Сулошу*, 27. децембра 1894. г. држане.

Мита Марковић

председник школског одбора.

С Т Е Ч А Ј. 7 2-3

Овим се расписује стечај за *учитеља мешовите школе на овдашњим салашима*. Плата је

вистом 400 фор. у готовом новцу, стан у природи и 6 фор. у име паушала.

На ово се место могу само учитељи, а никако учитељице тражити.

Рок стечају траје 6 недеља од дана првог уврштења овога огласа.

Из седнице мес. шк. одбора од 1. Јануара 1895. год. држане.

Петрово-Село (Бачка) 4. (16.) Јануара 1895.

Милош Алексић Панта Поповић

срп. нар. учитељ, перовођа парох, председник мес. шк.
м. ш. одб. и шк. управитељ. одбора.

Бр. 329. **К О Н К У Р С.** 14 1—3

Ради попуњења парохије *Дуна-Сенјске* са платом VI. класе отвара се овим конкурсом.

Проситељи имају своје документирани молбенице за четири недеље дана од првог уврштења овога конкурса у „Српски Сион“ конзисторијуму овоме поднети.

Из седнице Конзисторијума Епархије Будимске у Сент-Андреји 28. децембра 1894. држане.

Епархијски Конзисторијум.

Е.Н. 996 ex 1894. К. 1889.

17 1—3

Е Д И К Т.

Услед бракоразводне жалбе Викторије Стојаков из Бочара против супруга јој Косте Стојаковог, који је незнано у свет куда отишао, — овим се речени Коста Стојаков позива, да у року

од 60 дана конзисторији овој или лично предстане или место свога пребивања обзнани, јер ће се иначе против њега подигнута бракоразводна парница и без њега окончати.

Из конс. седнице држане у Темишвару 20. децембра 1894. године.

Епарх. конзисторија темишварска.

Е. 1024 I. 226. ex 1894.

С Т Е Ч А Ј. 15 1—3

На *парохијско место у Отаву* овим се стечају отвара.

Ваљано инструјисане молбенице имају се до 15. фебруара 1895. год потписане конзисторије предати.

Из седнице епарх. конзисторије, у *Вршцу* 12. децембра 1894. држане.

Епархијска конзисторија вршачка.

Мој илустровани Ценовник

„ВРТАРСКИ ВЕСНИК“

бр. 1. год. V. за 1895.

изашао је из штампе и разаслаћу га одмах како мојим г. г. муштеријама, тако и сваком оном који га захтевао буде, франко и бесплатно.

Препоручујући овом приликом моје подужеће наклоности нашег српског света, јесам

Нови Сад

с одличним поштовањем

Воин Јовановић

семенар трговац.

16 1—1

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

← **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** →

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

198 24-26

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожња у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарije у Новом Саду.